

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrtri leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vin., na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne petitivrste za enkrat K 180. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do torka popoldne. Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Ivan Vesenjāk.

Kako si najlažje pomagamo?

Gotovo je, da vsi ljudje nimajo časa, ali pa nimajo korajže, ali nimajo zmožnosti, da bi napisali ali ustмено povedali, vsako svojo zadevo pravilno in natančno, pa tudi kratko in jedrnato, kakor je treba. Kako si torej pomagamo?

Dragi moj! Naša organizacija ti hoče pomagati, ona ti hoče pripomoči do tvoje pravice, ona hoče biti tvoj zaščitnik in zagovornik. Naša „Slov. Kmečka zveza“ ti nudi priliko, da spraviš vse svoje zadeve na pravo mesto: vsako svojo željo, vsako svojo zahtevo in vsako svojo pritožbo čez krivico, katero trpiš.

Kako storimo to?

V vsaki fari sestavljamo, odnosno na novo oživljamo odbore, „Kmečke zveze“ in ta odbor mora imeti v vsaki vasi ali občini vsaj enega zaupnika. Ako hočeš priti do voljave, ako hočeš pomoči ali nasveta, pristopi k naši organizaciji in bodi njen živ, to je delaven, ne medel in mrtov član! Kot član „Kmečke zveze“ pa dobro glej, da bo v tvoji vasi zaupnik ali odbornik le tisti, kateri ima največ zmožnosti, ki je pošten in pameten ter ima tudi trdno voljo brigati se za splošno korist svojih domačinov! Tvoja dolžnost je, da se v našo organizacijo ne vtihotapijo oderuhi, nepoštenjaki in grdi sebičnejši, ki nimajo srca za svojega sobrata in ne volje, da bi pomagali drugemu, ker vidijo povsod le sebe in svoj vednolačni žep.

Kaj je dolžnost odbornikov?

Zaupniki — odborniki morajo priti skupaj k sebi vsaj enkrat v mesecu, boljše pa je, ako se sestanejo vsako nedeljo. Tam sklepajo in poročajo okrajnemu odboru in glavnemu odboru o vseh potrebah in zahtevah, ki jih imajo prebivalci okoliša. Naznanjajo tudi vse nastale težave, morebitne nesreče in krivice, ki se temu ali onemu zgodijo. Ako je stvar nujna, pa jo morajo naznaniti takoj pisмено ali celo brzojavno glavnemu odboru ali naši pisarni v Mariboru, ali pa poslancu. V Celju in v Mariboru imamo namreč sedaj pisarne naše „Kmečke zveze“ in te dajejo brezplačno vse nasvete, izdelujejo tudi prošnje, rekorze

in sporočajo sklepe in zahteve vseh krajev vedno poslancem in vladi.

Kedaj se upravičeno pritožujem?

Ako si svoje zahteve in svoje težnje naznačil na prej opisani način naši organizaciji in našim poslancem, potem upravičeno pričakuješ ugodne rešitve ali pa vsaj temeljitega pouka in pojasnila, zakaj se tvoji zahtevi ni moglo ugoditi. Sedaj pa imaš tudi pravico jeziti se in kritizirati poslance in urade, ako si ti storil svojo dolžnost in se tebi storjena krivica ni popravila, kajti potem je krivda res na organizaciji in poslancu, drugače pa ne.

Zopet vzgled iz vsakdanjega življenja! Prijatelj in somišljenik iz ormoškega okraja nas redno obveščajo o svojih zahtevah in potrebah in marsikaj se je lahko izvršilo v korist ljudstva! V preteklih mesecih sem ponovno hodil k gospodu voditelju okrajnega glavarstva v Ptuj, da sem izvedel, kako je s preskrbo živil in s pomočjo našega voditelja in bivšega ministra za prehrano gosp. dr. Korošca, se nam je posrečilo Haloze obvarovati lakote. Zato naglašam še enkrat: pomagati se zamore le tistemu, ki svoje zahteve javi, pojasni in utemelji!

Mirno trdim: ni poslancev v našem Jugoslovanskem klubu, ki bi ne storil vseh potrebnih potov in posredoval v vseh poštenih in pametnih ter našim ljudem koristnih zadevah. Le obveščajte nas po naših organizacijah in naravnost, toda pišite priporočeno, ker so pošne razmere na potu od Zagreba do Beograda še vedno razmeroma slabe in se na navadna pisma bolj malo pazi. Najbolj je, da se obračate na pisarne naše Kmečke Zveze; one vam potem ali same takoj vašo zadevo uredijo, ali pa pošljejo poslanca, kjer je to potrebno.

Kaj je treba se pomniti?

Mnogi so napačnega mišljenja, da je poslanec ali tudi država nekako vsemogočna, da lahko ustvari raj na zemlji. Delalo se je v tem oziru veliko preveč obljub in se še dela, ker se greši na lahkove.nost samo lastne posvetne sreče željnih in bogastva lačnih ljudi. Znano je, da se odlikujejo v tem ravno so-

cijalni demokratje, katerih najskrajnejši del je skušal v komunizmu in boljševizmu uresničiti ta raj na zemlji, pa je razpalil le najhujše sovraštvo, rodil neizmerno število pobojev, grozno pomanjkanje in revščino. Nekako po tem slabem vzoru dela pri nas „Samostojna“ lažikmetska stranka.

Prijatelj, pomni: niti poslanec, niti država ti ne moreta nasuti v tvoje žepce ali tvoje predalec recimo zlata, ki je izraz bogastva, kajti država zamore dati le to, kar potom davkov, monopolov, carin in pristojbin sama dobi! Naloga poslancev je, da se državni dohodki primerno dobro in plodonosno uporabljajo.

Ako ti kdo veliko obeta, potem veliko laže. Le to imamo, kar si z delom lastnih rok in lastnega razuma ustvarimo in priborimo s trudom in težavo, z bojem in znojem. Seveda pa pri tem ne smemo pozabiti na staro resnico: dva konja speljeta več kakor eden in v združitvi dosežemo več, kakor pa ločeni! Zato se ravno organiziramo v gospodarske in politične organizacije. Seveda si moramo staviti tudi v vseh organizacijah poštene in dosegljive cilje. In zato vestno in trezno presočaj, katera organizacija si stavi takšne cilje. Svest sem si, da boš prišel do prepričanja, da „Slov. Kmečka zveza“ dela samozavestno, pametno in trezno ter zato zasluži tvoje zaupanje. Ti pa imaš dolžnost nasproti sebi, svojim otrokom in svojemu stanu, da se je z vsem srcem okleneš in v njej po svoji vesti in svoji zmožnosti deluješ vstrajno in nesebično. Tako koristiš v resnici trajno sebi in svojemu bližnjemu.

Kdor ti obeta v programnih nemogoče reči, ta ti namenoma laže in te s tem naravnost smeši in zaničuje. Včasih je takšen človek zgagar, ki od hujskarij živi, včasih je neizkušen in neveden, da še nima toliko izkušnje v življenju, da bi sam mirno presojal, kar je mogoče in kar ni. Le zelo mali deci lahko dopoveš, da je pena na božičnih orehih čisto zlato in lahko objubiš, da boš šel in utrgal zvezdo z neba ter jo otroku položil kot igračo v roke. In še otrok ti trajno ne bo verjel. Tako dragi moj, je s strankami in programi in poslanci! Večnoresnična je beseda, ki jo je govoril Bog našemu očetu Adamu v raju, da bo zemlja rodila trnje in osat in da si bomo v potu svo-

LISTEK.

Januš Golec:

Sedlarci.

Saj vsakdo, kdor jo vidi, skomizne začudeno, češ: Tako neznatna mlakuža, pa dela tako razliko med Stajersko in Hrvaško. Da! Sotla je bila oni kitajski zid med Slovenci in Zagorci do proglasa trobratske nam Jugoslavije. Vendar mislim, da bo ostala Sotla klub ujedinjenju še dolgo, dolgo za vse vasi ob njenem levem in desnem bregu plot in prelaz, preko katerega se vedno gleda, se ga prestopi ob potrebi; a popolnoma premostiti se Sotla ne bo pustila niti v doglednem času ne.

Med vsemi obsoletskimi prebivalci od izvira Sotle do njenega izliva v Savo opažamo neko vsestransko, prastaro in do skrajnosti krčevito trdovratno v koreninjeno posebnost. Pristnega Obsotelčana poznaš lahko že na kilometer daleč. Predvsem se oklepa celotnega dvostranskega prebivalstva ob Sotli nekaj neopravičen in nezaslužen ponos, trdovratnost do zakrknjenosti, kljubovalnost napram versko in narodno zavednem življenju. Med vsemi mnogoštevilnimi vasi, ki so posejane ob obeh straneh Sotle, tvori koren, deblo in cvet nepregledne posebnosti vas moje rojstne župnije — Sedlarjevo. Župnijska kronika sv. Miklavža na Polju ima zapisano s precej starimi črkami, da so baje Sedlarci potomci Turkov, ki so zaostali ob Sotli in se združili v skupno naselbino, katero so krstili sosedje radi sedlarske obrti v — Sedlarjevo. Nisem zgodovinar, radi te pomanjkljive znanosti tudi nikakor ne bom trdil, da bi bil ta zabitječek o turškem potomstvu mojih sodomačinov vklesan v zgodovinsko kamenita tla.

V naslednjih vrstah bi le rad zaupal javnosti pri svoji kršeni duši zagotovljeno, kar mi bo pritril vsak, kdor pozna to vas, da ne zaostaja naše Sed-

larjevo po svojih posebnostih prav nič za Višnjo goro na Kranjskem, Stajerskim Lembergom ali Veržejem.

Sedlarjevo je vas z 22 hišnimi številkami ob cesti in tik ob Sotli, nekako ravno na sredini med izvirov ter izlivom te obmejne reke. Od vode ločijo vas in prebivalce le leseni držaji (rante), da branijo vozovom, ki vozarijo po cesti v temni noči, in Sedlarcem samim, da ne okušajo prisiljeno in po nepotrebnem brezalkoholne, dvostranske nam meje — Sotle. Vas je, ako štejem poleg 22 hišnih števk se vsa razna gospodarska poslopja, kolarnice, pojate in bajte precej razsežna, in je bila do za Sedlarce usodopolnega leta 1913 z malenkostnimi izjemami slamatostreha. Naše Sedlarjevo menda res ni bilo od zgodovinsko nezaznamovane dobe svojega naselbinskega rojstva do leta 1913 obiskano od nobene naravne usode, ki bi se bila drznila poseči razdiralno med lesena poslopja in slamate strehe tega sela. Vsak večletni poznavalec tega sela se je čudil, da še ni ošvignil Sedlarjevega pri vsem ozko-tesnem objemu poslopij plameni bič požara.

In res ni bilo slišati do leta 1913, pa tudi ne pomni nikdo, da bi se bilo pokadilo kedaj nad Sedlarjevom bolj na debelo-gosto kakor po navadi. Sedlarci so čuvali svoje trhlo-leseno in slamatostreho gnezdo bolj od svojega lastnega, časnega življenja, ker za večno srečnim se še ni veliko pahal doslej nuben Sedlarci.

Se le leta 1913 je neka zlobna, vendar doslej še neznana roka zanetila v sredini Sedlarjevega ogenj, ki je upepeljal prav do tal več poslopij. Da ni pogorela prav cela vas do zadnjega brana in bilke, se imajo Sedlarci zahvaliti le neposredni bližini ogejnega gasilni Sotli. Z novimi, zidanimi in z rdečo opeko kritimi poslopiji, ki so zrastle po požaru, se je sicer spreminilo nekoliko in pomešalo z belo in rdečo barvo zunanje lice Sedlarjevega: notranja uprava, delovanje in življenje sploh pa je ostalo tudi po dimu in plame-

nu isto kot tedaj, ko so se baje poženele ob Sotli zaostali Turki s Slovenkami.

Bolj nego lega, hiše, poslopja, bajte ter kočure tega sela bo zanimalo bralce življenje pravega Sedlarca od njegovega prvega pogleda v svet pa do njegovih smrtno hladnih pet na jarnem mirodvoru sv. Miklavža na Polju.

Vsak Sedlarci, ki poseda le toliko svoje lastnine, da lahko mirno pljune na svojo posest, se ženi, ko je dosegel moško zrelost. Pri teh ženitvah, kar je pristno zakrknjenih Sedlarcev, pogledajo le preko dveh ali treh sosednih plotov in že sta rojen Sedlarci in rojena Sedlarica mož in žena pred Bogom in domačo taro.

Kar se tiče naraščanja in potomstva, je blagoslovljeno Sedlarjevo dokaj od neba. Otročajev ti mrgoli po Sedlarjevem kot komarjev ob spomladanskem solncu. Je pa nekaj čudnega in sedlarsko pristnega, da posegajo Sedlarci koj po prvem zakramentu sv. krsta v duhovniški delokrog in vsilijo novorojenčku že v zibelki poleg krščanskega patrona še bolj pagansko zveneče ime, katerega se ne otrešeta ne Sedlarci in ne Sedlarica do hladnega groba. Sedlarci se ne kličejo med seboj s krstnimi imeni vseh svetnikov, ampak: štor, kikla, rov, špeh, forent, čuk, sir, luft, eigan, rešetar, soldat itd.

To pa niso posedovana hišna imena, ampak vsilijo jih sosedje vsakemu Sedlarčku koj po krstu in to ime umre in se pozabi samo s smrtjo. Le pri ženitvi se prenese tudi na zakonsko polovico s to spremembo, da se prismoli moževemu vaškemu imenu še ženska zaušnica na: a ali na ova.

Nikar ne mislite, da se kateri Sedlarci jezi ali huduje na vsiljeno mu ime, četudi vsebuje po navadi njegovo življenjsko slabost in hibo, kaj še, saj za pravo krstno in pisмено ime izve še le prvič v šoti, drugič pri ženitvi, večkrat pri sodbni, na drugem svetu pa je menda zopet: luft, štor, rov itd.

Otroško vzgojo prepuščajo Sedlarci po večini naravi sami. Ker očetje in matere veliko ne sejejo,

jega obraza služili svoj kruh. Popolne sreče ti na zemlji ne ustvari nihče. S pametnim, skupnim delom pa lahko dosežemo posvetno blagostanje.

Kakšno nalogo imajo poslanci?

Ze prej smo govorili o poslancih. Poglejmo si enkrat natančneje, kakšno nalogo imajo; Gotovo je, da vsi ljudje v državi ne morejo priti skupaj, da bi sklepali o svojih težnjah. Zato imamo poslance. Njihove glavne naloge pa so sledeče: Poslanci delajo in sklepajo pred vsem nove postave, ali pa izpreminjajo že obstoječe, ako jih hočejo izboljšati. To seveda ne gre tako mirno, gladko in lanko, kakor si marsikdo misli, kajti vsak ima svoje želje in svoje zahteve, posamezni stanovci jih imajo ravnotako, kakor država v celoti. Kako težko se zedinijo recimo za to ali ono, samo na sebi dobro stvar že večkrat mali občinski odbori! Pride do prepira, pojasnjevanj in zavlačevanj. Tako je še v veliko večji meri to v

državnem zboru. Kako se včasih občani perejo in prepirajo, kda te občinski predstojnik, ker dobro ve, da je od tebe v občini mnogo odvisno. Glej, dragi moj, ravno tako se večkrat poremo in pripravamo, kdo bo ministrijski predsednik in kateri bodo njegovi odborniki — pomagači, ministri! Ni vseeno, kdo je zupan, še manj vseeno je, kdo je ministrijski predsednik in kakšno je ministristvo.

Druge važna naloga poslanca je, da zna vladi gledati na prste, kako uporabita državne dohodke in kje jih uporablja. To je ena izmed glavnih in tudi najtežavnjših nalog poslancev. Če tebi dela ureditev tvojega gospodarstva velikokrat skrbi in težave, kolikor bolj se dela skrbi in težave vestnemu poslancu ureditev državnega gospodarstva. In kakor tebi ne gre vse tako izpod rok, kakor si sam želiš in ne zadane krivda tebe, tako je tudi s poslancom!

Tretja važna naloga poslanca je, da opozarja

svoje rojake na gospodarski napredek ter skrbi za to, da se blagostanje ljudstva dvigne. Pri tem pa mora imeti pred očmi vedno celoto, delati torej za splošno korist in podpirati posameznike le v toliko, kolikor je koristno vsem in ne škoduje posameznikom.

Poslanec mora nadalje paziti povsod na to, da se izvršujejo in spoštujejo postave, kajti brez teh ni miru in niso varni ne svojega imetja, ne svojega življenja. Nepošteno je torej, zahtevati od poslanca, da za posameznika izvrši ali izpostuje nekaj, kar ni postavno, ni pravično in kar je proti splošnim koristim.

Končno je važna naloga poslancev, da pomagajo do pravice vsem, ki se jim godi od strani drugih, posebno se od strani oblasti vede ali nevede, hote ali nehote krivica. Ponavljam tukaj, kar sem že rekel: ako hočeš, da poslanec v polni meri vrši svojo dolžnost, moraš ga pošteno obveščati!

Presodite sami!

„Samostojna kmetijska stranka“ se zdaj na vso moč taji, da bi bila v zvezi z liberalci. Najdejo se še ljudje, ki jim to verjamejo. In vendar, „Samostojna kmetijska stranka“ je z liberalci v zvezi, je liberalna. Ima namen, pridobiti liberalni stranki na kmetih pristašev. Za to so irdni dokazi!

1. Pristaši „Samostojne“ — prejšnji liberalci.

„Samostojna kmetijska stranka“ se je ustanovila dne 1. junija 1919. Na ustanovnem shodu v Ljubljani so govorili skoro samo možje, ki so bili vedno s seboj liberalne stranke. Tudi načelstvo je po veliki večini iz bivših kmetijskih liberalnih mogočencev. Liberalno glasilo „Domovina“ je takrat sama priznala, da so pristaši „Samostojne“ možje, ki so bili po večini še pred enim tednom pristaši JDS (to je: liberalne stranke).

2. Liberalci pozdravljajo „Samostojno.“

Ali so bili liberalci hudi, ker se je ustanovila „Samostojna“? Pa še kako! „Slovenski Narod“, glavno glasilo liberalcev, je iskreno pozdravil novo stranko in povdarjal njeno potrebo. Zgoraj imenovana „Domovina“ je pisala že junija o Samostojni: „Ako hoče nova stranka dobro slovenskemu kmetu in jugoslovanskemu narodu, naj začne svoje delo tamkaj, kamor dosedaj organizacija JDS (liberalne stranke, op. ur.) še ni mogla“ (namreč med kmetiskim ljudstvom, kjer liberalna, brezverska in meščanska, kapitalistična stranka kljub močnemu prizadevanju ni mogla dobiti tal, ker jo kmetisko ljudstvo predobro pozna). Ker liberalna stranka med vernim kmetiskim ljudstvom ni mogla ničesar doseči, je z veseljem pozdravila Samostojno, ki ima namen, po zvijači spraviti kmetisko ljudstvo v liberalni tabor. — Dr. Kukovec, sedanjí vodja liberalne stranke, je posvetil dne 12. septembra v „Slovenskem Narodu“ in kmalu nato v liberalnem „Mariborskem Delavcu“ dolg članek „Samostojni kmetijski stranki za Slovenijo.“ V njem poziva Samostojno kmetijsko stranko, naj zahteva od drugih slovenskih strank, da ji odstopijo primerno število poslanskih mest. Češ: liberalna (demokratska) stranka ji rada da priloznost, da sodeluje v političnem življenju. — Ko se je dne 23. novembra Samostojna šla klanjat liberalnemu predsedniku države dr. Žerjavu, jih je tudi dr. Žerjav pozdravil tako: „Zelo me veseli, da ste se organizirali v čvrsto novo stranko!“

Prosim vas lepo, zdaj pa presodite sami! Ako liberalna stranka, ki je na protikrščanskem stališču,

pozdravlja Samostojno ter ji ponuja poslanska mesta, ali ne pričča to dovolj jasno, da mora biti nek miš-maš med liberalci in Samostojno? Ali so liberalci kdaj pozdravili KZ, ki je krščanska kmetijska stranka? Nikdar ne! In tudi ne morejo. Ker krščanstvo in protikrščanstvo, vera in nevera, Kristus in Belial, to ne more vso večnost skupaj. Pač pa se lepo ujema protikrščanski liberalizem in zazadaj navidez versko indiferentna, v resnici pa protikrščanska Samostojna.

3. Liberalci sami priznavajo, da je „Samostojna“ liberalna.

A dokaz gre dalje. Liberalci sami so priznali, da je Samostojna sad, dete brezverske liberalne stranke. Dr. Tavčar, prejšnji vodja liberalne stranke, je napisal v „Slovenskem Narodu“ dne 5. septembra to-le: „Napredna (liberalna, op. ur.) slovenska stranka je skušala dobiti privrženecv med kmeti. Sad tega je neodvisna kmečka stranka“ (to je: Samostojna kmetijska stranka). — Najjasnejši dokaz zveze Samostojne z liberalci pa je ta: Dne 22. novembra je liberalna stranka poslala svojim krajevnim organizacijam obširno okrožnico, v kateri naroča svojim liberalnim pristašem: „Naši (= liberalni) pristaši in pristaši Neodvisne (Samostojne) kmetijske stranke snujejo gospodarsko organizacijo „Ekonom“... Vsem našim (liberalnim, op. ur.) gospodarskim organizacijam, kakor tudi posameznikom priporočamo, da pristopajo. Takih organizacij mi dosedaj nismo imeli in zato so naši (= liberalni) pristaši velikokrat trpeli očitno škodo, med tem ko je klerikalce (= pristaše krščanske Kmečke Zveze, op. ur.) podpirala Gospodarska Zveza.“ Gospodarska organizacija „Ekonom“ je torej skupno podjetje liberalne in Samostojne stranke. Za skupno podjetje je neobhodno potrebno sporazuma in zveze. Torej je Samostojna kmetijska stranka zvezana z liberalno! Zvezani so. Se več! Liberalci svoje liberalne pristaše naravnost pozivajo, naj pristopijo v Samostojno. V ravno kar omenjeni liberalni okrožnici stojijo tudi te besede: „Glede razmerja naše (liberalne, op. ur.) stranke do Neodvisne kmečke stranke povdarjamo sledeče: naša (= liberalna, op. ur.) stranka ne bo nikjer ovirala razvoja Neodvisne kmečke stranke in naši pristaši lahko povsod vstopijo tudi v organizacijo Neodvisne kmečke stranke.“ — Liberalna stranka s tem uradno ugotavlja, da so njeni, liberalni pristaši obenem lahko pristaši Samostojne ali Neodvisne kmetijske stranke.“ Stranke se ločijo in se družijo po nazorih, krščanskih ali nekrščanskih. Ni-

člo ne more biti obenem član dveh strank, ki si po nazorih, krščanskih ali nekrščanskih, nasprotujeta. Ker pa so pristaši protikrščanske liberalne stranke lahko ob enem tudi pristaši Samostojne kmetijske stranke, je nad vse jasno, da se Samostojna sklada z liberalno v njenih protikrščanskih, svobodomiselnih nazorih. Kako bi sicer liberalna, svobodomiselná in protikrščanska stranka svojim pristašem priporočala, naj vstopijo v Samostojno?

4. Dejanja „Samostojne“ pričajo, da je liberalna.

Kljub tem jasnim dokazom se Samostojna vedno taji, da bi bili liberalni. Med vernim kmetiskim ljudstvom bi jih nekaj časa držalo še edino to, da ne bi bili zvezani z liberalci. To dobro vedo. Zato tako zakrivajo svoj liberalizem. A le v besedah. Njih dejanja govore drugače. Dejanja Samostojne so liberalna. Opustimo to, da na shodih Samostojne govorijo liberalni advokati (dr. Dimnik v Vidmu) in da so pristaši Samostojne Sokoli. So še druga liberalna dejanja Samostojne.

Prvič: Zakaj se je hodila Samostojna na 70-jem zborovanju v Ljubljani dne 23. novembra — red deželni dvorec klanjat novemu vsiljencu, pokrajinskemu predsedniku dr. Žerjavu, najzagrizenejšemu liberalcu, ki je od demokratsko-socialistične beogradske vlade postavljen za to, da v Sloveniji po liberalnih načelih zatira svobodo Slovencev in siloma vbrižgava v naš verni narod protikrščanski, proticerkveni dah. Zakaj se mu je Samostojna poklonila? Zato ker to liberalna in se je morala pokloniti svojemu generalu!

Dalje: Na istem shodu je Urek obsojal stranke (to je: Kmečke Zveze, op. ur.), ki hočejo samoupravo pokrajini. Naša krščanska Kmečka Zveza hoče skupnost s Hrvati in Srbi, hoče močno skupno državo jugoslavijo, a le skupnost v zakonodaji in v upravi tam, kjer je v korist države, kjer pa je v korist prebivalstva, pa imej upravo vsak narod za se: Slovenci za se, Hrvati za se in Srbi za se. Tako hoče tudi najmočnejša srbska radikalna stranka in hrvatski Narodni klub. Ta je tudi edino pravo. Samostojna pa se je izrazila proti temu. Hoče torej popolno skupnost, ne le v zakonodaji, ampak v upravi tudi tam, kjer ni v korist prebivalstva. Zakaj? Ker isto, namreč centralizem, zahtevajo tudi liberalci. Dr. Žerjav jih je takrat za to izjavo še prav posebno pohvalil.

Tretjič: Samostojneži pravijo, da niso proti veri. A še do danes niso protestirali proti novemu solskemu načrtu, ki omejuje verski poduk v šoli, je-

me žanjejo in ne spravljajo v svoje žitnice, živijo tudi njih otroci kot vrabci pod nebom, ki zobljejo danes tu in jutri tam, kjer se jim potrosi kaj iz usmljenja, ali pa si napolnijo tudi sami bodisi skrivoma, bodisi tudi siloma pri belem dnevu svoje gladne želodčke z v čeri prvimi šrešnjami in drugim sadjem.

Saj obiska sedlarskih brezperutnih vrabcev v svoji sadonostni se bca vsak podanik darežljivega sv. Miklavža na Polju belí, nego Afrikanec ali Azijec — kobilice.

Sam in na lastne oči sem bil priča, ko se je u-sedlo nekaj desetini teh kobilic iz Sedlarjevega v temničastem mraku na veje grma, ki mu pravimo mi ob Sotli: laški lešniki. Leskov grm je bil tik ob Sotli. Sedlarčki so čivkali v njem, se pulili, ravšali in klofutali za sicer trd in skromen sad. Grm je bil lasti sosednega vaščana, ki je izdril pri pogledu na ta oživljeni grm na njivi dolgo fiziološko in se plazil proti grmu. Cez nekaj trenutkov je prenehalo kar na mah ono otroško čivkanje v gostem grmu, čul sem le še glasno udrihanje s preklo in eden širbunk za drugim v jesensko hladno Sotlo.

Vsi Sedlarčki so poskakali iz strahu pred leseno trdo fiziološko v vodo, odplavali na hrvaško stran in se norčevali iz lastnika leskovega grma, ki je še udrihal in lomastil na slepo po praznih in nedolžnih vejah.

Sedlarci ti pleza kot veverica in plava kot ščurka že koj po prvih korakih življenja. Saj sadno drevo, ptičja gnezda, žabe in ribe v Sotli so telesna pašna sedlarskih otrok.

No, v šolo pa pošiljajo Sedlarci svojo mladino na sicer veliko nevoljo ter jezo vaškega solnika in fajmoštra. Če je zabil učitelj Sedlarčku po tisočerihi udarcih črke in številke v za uk prevotlo glavo, je segel veliko in — vse! O katehetu niti ne govorim rad, ker se še spominjam sam predobro, da je nosil rajni g. župnik v šolo nekaj metrov dolgo brezovko, ki je imela ob koncu trd vozle, segel je ž njo po dolžni iz prve klopi v zadnjo, kjer so sedeli Sedlarci in se levé na desno v takozvano oslovsko klop, kjer ni-

so ločile Sedlarke enega Boga od treh oseb, 6 resnic od 7 zakonamentov, 10 božjih od petero cerkvenih.

Za uk posvetne in krščanske zveličavne celine še pač ni bil dostopen doslej skoro nobeden vaščan iz Sedlarjevega. Pismouk pa je med njimi vsak, ki si je obdržal v spominu za življenje skok preko najozje grabe črk in števil, ednega Boga in treh božjih oseb, katerim pravijo tudi v Sedlarjevem presveta Trojica. Za uk in brihtanje iz knjig niso Sedlarci. Niti kakega pristno rojenega šofarja, žnidarja ali kakega drugega ropotarja si doslej niso vzgojili ter izmuštrali.

Če pa že niso za uk in meštrijo, so menda prikrojeni njih možgani in roke za poljedelstvo in živinorejo? Oh, saj sem že omenil zgoraj z onim pljunkom na lastno zemljo, da ne najdemo v celem Sedlarjevem niti enega poštenega gruntarja, ampak so pristrižena vsa posestva naših Sedlarcev že od nekdanj po socialdemokratsko tako, da jih objame lastnik prav izlaha z obema rokama. Ako pa si je pljunil Sedlarce dvakrat ali trikrat na leto v roke, pa je že tudi poročal, posejal, okopal, ogrnil, požel in spravil za zimo. Pri takem poljedelstvu pa je v Sedlarjevem tudi glede živinoreje precej slabo.

Tamkaj pod križem, predno dosepeš v Sedlarjevo od severne strani, se ti razteza ponos vseh Sedlarcev, njih srednja ter višja šola — trikotna gmajna! Na tej gmajni lahko vidiš od slovesa onga do njegovega zopetnega prihoda vse rogate, kopitaste in ščetinaste četveronožce, katere pase in čuva na desetine otrok, mladeničev, mož in žensk.

Gmajna in rante ob Sotli so Sedlarcem ono zbirališče, kakor drugim vaška lipa in prostor pred farni cerkvijo, mestjanom pa glavni trg ali rotovž. Ob delavnikih na gmajni, ob nedeljah in praznikih, ko je večji tujski promet skozi Sedlarjevo, pa so shajališče vseh vaščanov one rante ob Sotli, ob katere se naslanjajo od zore do poznega mraka, zroč med različni pogovori v žuboreče valčke Sotle, ki jih loči od bratov Hrvatov.

Da pa ne bom pozabil, prezrl in izpustil, bodi omenjeno že koj na tem mestu, da so se shajali Sed-

larci pred vojno tudi preko temnozelené Sotle, na hrvaško-bratskih fleh, tik ob Sotli, v do danes takozv. Skalički bajti. Takoj iz Sedlarjevega lahko prideš preko brvi do iz desek zbite in za silo s slamo krite bajte, ki krije nekaj miz in klopi ter prosto ognjišče ob voglu in z rdeče vihraječo zastavico na strehi.

Tukaj je pred vojno kral, drl in evrl na ognjišču jance in točil vino in spomladi, poletju in v jeseni Hrvat — stari Skalički. Ta bajtarsko krčmarska vrata so bila odprta gostom le ob nedeljah in praznikih. Vse mize te kolibe so zasedali le Sedlarci od starosti 14 let naprej in najbližji Hrvatje. Ti gostje niso navadno peli, niti plesali, ampak kvartali za vino in s česnom daleč vonjajoče odognjeno ovčjo pečenko. — Kajti v kvartopirsko šolo ti zahaja vsak Sedlarce, odkar se začne zavedati po svoji skromni pameti, da je na svetu, in potem izvršuje to meštrijo do svoje preselitve na njivo večnega miru farnega patrona sv. Miklavža na Polju.

Gotovo, odkar je izsul sam pečenšček karte na zemljo iz svoje vražje bisage in malhe, še ni živel, še manj pa umrl Sedlarce, ki bi ne bil strokovno izobražen večšak v vseh ovinkih poštenosti in nepoštenosti kvartopirske umetnosti. Kvartanje je že nekaj podedovan ter prirojen greh vseh Sedlarcev, odkar jih pozna ustno izročilo, ker nobena slovenski javnosti dostopna knjiga se še ni obregnila do teh vrst ob nje.

Pa vrnimo se zopet nazaj od kvarti k Skalički bajti. Nedeljske in prazniške izlete so delali solskim klopem odrasli Sedlarci k bratu Hrvatcu, ki jim je postregel s pečenko ter pijačo za malenkostne krajcarje, katere je porivala v žep krčmarju sedlarska duševna zabava in uteha — kvarte in križ s krečo po mizi za vino in pečenega janca.

Samo po parkrat na leto in še to v poletju in jeseni ob veliki in mali Gospojnici je najel stari Skalički kakega mehača, ki je krtačil s evilom ter veľkom za godbo bolj okajena in debela sedlarska učeca.

(Dalje puičodnjé.)